

Sygn. akt II Ca 1154/12

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Sławomir Krajewski
Sędziowie:	SO Marzenna Ernest SO Zbigniew Ciechanowicz (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Daria Kozłowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 kwietnia 2013 roku w S.

sprawy z wniosku **Z. C.**

z udziałem **T. S.**

o podział majątku i dział spadku po L. S.

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od postanowienia Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim

z dnia 27 czerwca 2012 r., sygn. akt I Ns 1298/10

I. zmienia zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim w części dotyczącej punktu IV w taki sposób, że zasądza od wnioskodawcy Z. C. na rzecz uczestnika T. S. kwotę 82 250, 00 (osiemdziesiąt dwa tysiące dwieście pięćdziesiąt) złotych tytułem dopłaty celem wyrównania udziału w spadku po L. S. płatną w terminie do dnia 05 kwietnia 2016r. wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności tej kwoty;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. orzeka, że wnioskodawca i uczestnik ponoszą we własnym zakresie koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt II Ca 1154/12

Uzasadnienie wyroku z dnia 5 kwietnia 2013 r.:

Wnioskodawca Z. C., wskazując jako uczestnika postępowania T. S., wystąpił o zniesienie współwłasności nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...) stanowiącej odrębny lokal mieszkalny o wartości 300 000 zł. i

nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...) stanowiącej odrębny lokal mieszkalny o wartości 200 000 zł., poprzez przyznanie na własność wnioskodawcy nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...), zaś na własność uczestnika nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...). Wnioskodawca dowodził, iż taki sposób zniesienia współwłasności nie byłby powiązany z obowiązkami spłat lub dopłat, gdyż nieruchomość położona w S. przy ulicy (...) stanowi współwłasność uczestników w udziale po 1/2 części każdy, zaś w nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...) udział wnioskodawcy wynosi 1/4 części, a uczestnika- 3/4 części.

Uczestnik postępowania T. S. oświadczył, że nie zgadza się na przyznanie wnioskodawcy nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...), ponieważ jest ona jego własnością od 1947 r., mieszka tam od urodzenia i nabył ją wspólnie z nieżyjącą aktualnie żoną L. S. oraz zażądał zniesienia współwłasności poprzez przyznanie obu nieruchomości wspólnych na jego własność z obowiązkiem spłaty udziałów uczestnika. Uczestnik podał, iż chciałby sprzedać nieruchomość położoną w S. przy ulicy (...) i spłacić wnioskodawcę. Dodatkowo uczestnik zażądał rozliczenia nakładów, jakie poczynił na nieruchomości wspólne oraz wniósł o rozłożenie na raty płatności kwoty zasądzonej tytułem spłaty udziału wnioskodawcy

Wnioskiem z dnia 17 grudnia 2011 r. Z. C. wniósł o ustalenie, że w skład majątku wspólnego T. S. i L. S. wchodzi nieruchomość położona w S. przy ulicy (...), której wartość w piśmie z dnia 16 stycznia 2012 r. wycenił na 193 000 złotych oraz udział w wysokości w nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...), a następnie dokonanie podziału tego majątku poprzez przyznanie uczestnikowi prawa własności nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...).

Na rozprawie w dniu 18 czerwca 2012 r. wnioskodawca podtrzymał żądanie zgłoszone we wniosku z dnia 21 lipca 2010 r. w części dotyczącej żądania i sposobu zniesienia współwłasności oraz oświadczył, że uznaje żądanie uczestnika dotyczące zwrotu 1/2 wydatków koniecznych poniesionych na utrzymanie nieruchomości w S. przy ulicy (...). [k. 132v].

Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2012 r. Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim w sprawie o sygn. I Ns 1298/11 ustalił, że w skład majątku wspólnego L. S. zmarłej w dniu 22 lipca 2007 roku oraz T. S. wchodzi prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...), o wartości 193 000 zł. (pkt I), następnie, że w skład spadku po L. S. wchodzi: udział w wysokości 1/2 w prawie własności lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...) o wartości 96 500 zł oraz prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...), z którym związany jest udział w wysokości 1/2 w nieruchomości stanowiącej grunt części wspólne budynku i urządzenia nie służące do wyłącznego użytku właścicieli lokalu, o wartości 261 000 zł (pkt II). Sąd Rejonowy dokonał w pkt III postanowienia podziału majątku wspólnego L. S. i T. S., działu spadku po L. S. i zniesienia współwłasności rzeczy i praw majątkowych opisanych w punkcie I. i II. postanowienia w ten sposób, że:

1. na wyłączną własność wnioskodawcy Z. C. przyznał prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...), z którym związany jest udział w wysokości 1/2 w nieruchomości stanowiącej grunt części wspólne budynku i urządzenia nie służące do wyłącznego użytku właścicieli lokalu, dla którego Sąd Rejonowy w Stargardzie (...) V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą za numerem (...),

2. na wyłączną własność uczestnika T. S. przyznał prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy Plac (...), dla którego Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą za numerem (...).

Następnie zasądził od wnioskodawcy Z. C. na rzecz uczestnika T. S. kwotę 82 500 zł. tytułem spłaty przysługującego uczestnikowi udziału w majątku wspólnym i spadku po L. S. płatną w terminie 12 miesięcy od dnia od uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami w wysokości ustawowej w razie opóźnienia w płatności (pkt IV) oraz zasądził od wnioskodawcy Z. C. na rzecz uczestnika T. S. kwotę 1 987,54 zł. tytułem zwrotu nakładów uczestnika T. S. na majątek opisany w punkcie II.2. postanowienia (pkt V).

W kolejnych pkt postanowienia orzeczono o kosztach postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł o następujące ustalenia:

T. S. i L. S. zawarli związek małżeński w dniu 28 grudnia 1991 r. Małżonkowie nie zawierali małżeńskich umów majątkowych, jak też nie została orzeczona między nimi rozdzielność majątkowa na podstawie orzeczenia sądowego. W skład majątku wspólnego L. S. i T. S. wchodziło prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...) nabyte na zasadzie małżeńskiej wspólności majątkowej o wartości 193 000 złotych, dla którego w V Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim prowadzona jest księga wieczysta za numerem (...).

W skład majątku odrębnego L. S. wchodziło prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...), z którym związany jest udział w wysokości 1/2 w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą do wyłącznego użytku właścicieli lokali o wartości 261 000 złotych, dla której w V Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim prowadzona jest księga wieczysta za numerem (...).

L. S. zmarła 22 lipca 2007 r. w G.. Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2008 r. wydanym w sprawie o sygn. akt INs 1194/08 Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim stwierdził, że spadek po L. S. nabyli na podstawie ustawy mąż T. S. i brat Z. C. w udziale po 1/2 części każdy.

W okresie od 23 lipca 2007 r. uczestnik T. S., z wyłączeniem wnioskodawcy, mieszkał i korzystał z lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...) i samodzielnie ponosił koszty związane z utrzymaniem tego lokalu.

W okresie od 23 lipca 2007 r. T. S. samodzielnie ponosił koszty związane z utrzymaniem nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...) i na ten cel wydał: 504,97 złotych tytułem opłaty za energię elektryczną, 194,99 złotych tytułem opłat za wywóz śmieci i 3 275,11 złotych tytułem opłat za zużycie gazu.

Do momentu śmierci L. S. lokal położony w S. przy ulicy (...) był przedmiotem najmu z przeznaczeniem na gabinety lekarskie. Po śmierci L. S. umowy najmu zostały rozwiązane, a z lokalu nikt na stałe nie korzystał.

Lokal mieszkalny położony w S. przy ulicy (...) jest domem rodzinnym uczestnika T. S.. Uczestnik mieszka tam od 1947 r. do chwili obecnej.

Lokal mieszkalny położony w S. przy ulicy (...) należał do rodziców L. S. i Z. C., którzy po śmierci rodziców stali się współwłaścicielami lokalu w udziale po 1/2 każdy z tym, że L. S. w późniejszym czasie nabyła od Z. C. przysługujący mu udział stając się wyłącznym właścicielem nieruchomości.

Z. C. mieszka i pracuje w K., tam ma centrum swoich spraw życiowych, lecz planuje w dalszej perspektywie powrót do S.. T. S. jest emerytem prowadzącym samodzielne gospodarstwo domowe. Uczestnik choruje na nowotwór.

Sąd I instancji wartość poszczególnych składników majątku wspólnego oraz majątku spadkowego ustalił na podstawie opinii biegłego z zakresu (...) z dnia 28 marca 2011 r., którą uznał za w pełni wiarygodną, przekonywającą i nie kwestionowaną przez któregokolwiek z uczestników.

Za sprzeczny z zasadami współżycia społecznego Sąd I instancji uznał sposób zniesienia współwłasności proponowany przez wnioskodawcę, a polegający na przyznaniu mu prawa własności lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...), zaś uczestnikowi- nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...), gdyż ten pierwszy lokal stanowi dom rodzinny uczestnika, w którym mieszka on od 1947 r., a co do nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...), która jest zresztą domem rodzinnym wnioskodawcy, zgłasza zamiar sprzedaży. Podkreślono, iż wnioskodawca mieszka i pracuje w K. i tam ma centrum swoich spraw życiowych, a w S. bywa tylko okazyjnie. Sąd I instancji nie dostrzegł jakichkolwiek obiektywnie uzasadnionych powodów dla pozbawiania uczestnika prawa własności do lokalu mieszkalnego stanowiącego jego dom rodzinny, tylko po to, aby dać wnioskodawcy szansę realizacji jego potencjalnych planów życiowych.

Uzasadnieniem dla proponowanego przez wnioskodawcę sposobu podziału nie były również względy finansowe podnoszone przez wnioskodawcę, który argumentował, że przy jego wariacie zniesienia współwłasności nie

będzie zachodziła potrzeba dokonywania spłat udziałów. Sąd Rejonowy wyraził opinię, iż skoro Z. C. zainicjował postępowanie sądowe, to powinien być się liczyć z ewentualnością nieuwzględnienia przedstawionego przez niego wariantu zniesienia współwłasności i poczynić na tę okoliczność stosowne przygotowania także w sferze finansowej.

Sumując tę część rozważań, Sąd I instancji uznał, że prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...) powinno przypaść na wyłączną własność uczestnika, zaś prawo własności nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...) - na wyłączną własność wnioskodawcy. Skoro bowiem żaden z uczestników nie jest zainteresowany korzystaniem z ostatnio wymienionej nieruchomości, a z przyczyn, o których była mowa wyżej, nie ma powodów do pozbawiania uczestnika własności lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...) przy jednoczesnym uwzględnieniu, że, z powodu sytuacji życiowej uczestnika, nie ma on możliwości spłaty udziału wnioskodawcy w obu nieruchomościach, nieruchomość położona w S. przy ulicy (...) - jako dom rodzinny wnioskodawcy powinna przypaść właśnie jemu. W ocenie Sądu Rejonowego tym sposobem wnioskodawca zyska swobodę w rozporządzaniu nieruchomością, którą w uzasadnieniu wniosku ocenił zresztą jako znacznie atrakcyjniejszą, w tym będzie mógł czerpać z niej pożytki i inne przychody np. poprzez oddanie jej w najem, jak na to wskazywał w toku postępowania. Jeśli natomiast wnioskodawca nie jest zainteresowany ani zamieszkaniem w tej nieruchomości, ani czerpaniem z niej pożytków, może ją sprzedać, a z uzyskanych z tego tytułu środków spłacić udział uczestnika.

Obliczając wysokość spłaty udziałów w majątku podlegającym podziałowi Sąd uwzględnił, że łączna wartość udziałów wnioskodawcy w tym majątku opiewa na 178 500 złotych, zaś łączna wartość udziałów uczestnika - na 275 250 złotych. Jeśli przeto wnioskodawcy przypadł składnik majątkowy o wartości 261 000 złotych, to winien on spłacić udział uczestnika kwotą 82.250 złotych, której termin spłaty Sąd odroczył **na** 12 miesięcy dając w ten sposób wnioskodawcy czas na zebranie niezbędnych do tego funduszy.

Analizując wniosek uczestnika o rozliczenie nakładów na nieruchomości Sąd Rejonowy zauważył, iż lokal mieszkalny położony w S. przy ulicy (...), w którego własności wnioskodawca ma udział w wysokości 3/4, pozostaje w wyłącznym posiadaniu T. S., który również wyłącznie z niego korzysta. Nieracjonalnym było by więc, w ocenie Sądu I instancji, obciążanie wnioskodawcy choćby czwartą częścią wydatków i ciężarów związanych z jego utrzymaniem, albowiem swego rodzaju rekompensatą dla uczestnika za ponoszenie tych wydatków jest wyłączność uczestnika na posiadanie lokalu, pobieranie pożytków i przychodów z lokalu wyrażających się w wyłącznym korzystaniu z tego lokalu.

Odmienne ocenił Sąd I instancji kwestię ponoszenia ciężarów i wydatków związanych z utrzymaniem nieruchomości wspólnej położonej w S. przy ulicy (...), w której własności udział każdego z uczestników wynosi 1/2. Z nieruchomości tej faktycznie nie korzysta żaden ze współwłaścicieli, a jednak wydatki związane z jej utrzymaniem ponosi tylko uczestnik nie czerpiąc przy tym z tego żadnych przychodów czy pożytków. W tej sytuacji Sąd Rejonowy nie znalazł jakichkolwiek przesłanek do zwolnienia wnioskodawcy z obowiązku pokrywania przypadającej na niego, stosownie do wielkości udziału w prawie własności, 1/2 części tych wydatków. Skoro z przedłożonych przez T. S. rachunków wynika, że w związku z utrzymaniem nieruchomości położonej przy ulicy (...) w okresie od otwarcia spadku poniósł wydatki w łącznej kwocie 3 275,11zł, to uczestnik winien mu z tego tytułu zwrócić kwotę 1 987,35 złotych.

Sąd nie uwzględnił natomiast żądania T. S. odnośnie zwrotu wartości nakładów poczynionych przez niego na nieruchomość położoną przy ulicy (...). W niniejszej sprawie zważyć tymczasem trzeba, iż nakłady, których dotyczy żądanie zwrotu, były dokonane przez uczestnika nie tylko bez zgody, ale nawet bez wiedzy wnioskodawcy, w wyniku czego ten ostatni nie miał wpływu na fakt powstania oraz wysokość wydatków, wygenerowanych przez te nakłady. Nie były to przy tym nakłady zmierzające do zachowania substancji rzeczy wspólnej, lecz nakłady zmierzające do jej ulepszenia i nawet, przy przyjęciu, że mieściły się w ramach zwykłego zarządu, i tak wymagały uzyskania zgody większości współwłaścicieli, podczas gdy dokonał ich samowładnie uczestnik mający zaledwie 50% udziałów. W tym stanie rzeczy uznano, iż uczestnik podejmował je na własne ryzyko i na własną ze wszystkimi tego konsekwencjami, nie wyłączając tych o charakterze finansowym. To z kolei oznacza, że nie może on domagać się od wnioskodawcy zwrotu poniesionych z tego tytułu wydatków.

Apelację od postanowienia w części opisanej w pkt IV, tj. w zakresie zasądzenia od wnioskodawcy Z. C. na rzecz uczestnika T. S. kwoty 82.500 zł tytułem spłaty przysługującego uczestnikowi udziału w majątku wspólnym i spadku po L. S. płatną w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami w wysokości ustawowej w razie opóźnienia w płatności oraz w części opisanej w pkt V postanowienia, tj. w zakresie zasądzenia od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania kwotę 1.987,54 zł tytułem zwrotu nakładów uczestnika na majątek opisany w pkt II.2. postanowienia - złożył wnioskodawca Z. C.. Rozstrzygnięciu temu zarzucił naruszenie prawa procesowego:

- w postaci art. 212 kpc w zw. z 299 kpc w art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez nie wyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy w zakresie sytuacji majątkowej, rodzinnej i zdrowotnej wnioskodawcy mającej wpływ na określenie terminu i warunków spłaty udziału uczestnika postępowania, podczas gdy okoliczności sprawy wskazywały na konieczność szerszego przesłuchania wnioskodawcy co do jego sytuacji majątkowej, rodzinnej i zdrowotnej lub przeprowadzenia dowodów, zwłaszcza wobec przyjętego przez Sąd sposobu podziału majątku wspólnego L. S. i T. S., działu spadku po L. S. i zniesienia współwłasności nieruchomości;
- art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i błędną jego ocenę, polegające na przyjęciu, że uzasadnieniem dla proponowanego przez wnioskodawcę sposobu podziału nie są względy finansowe podnoszone przez wnioskodawcę polegające na zniesieniu współwłasności bez spłat oraz na przyjęciu w sposób dowolny, iż Z. C. zainicjował postępowanie sądowe i powinien był się liczyć z ewentualnością nieuwzględnienia przedstawionego przez niego wariantu zniesienia współwłasności i poczynić na tę okoliczność stosowne przygotowania także w sferze finansowej, a także błędne obliczenie kwoty zasądzonej od wnioskodawcy na rzecz uczestnika tytułem nakładów na majątek opisany w pkt 11.2 postanowienia
- art. 328 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez sprzeczność sentencji postanowienia z jego uzasadnieniem w zakresie określenia wysokości spłaty - w sentencji wyroku wskazana jest kwota 82.500 zł, zaś w uzasadnieniu kwota 82.250 zł, a także poprzez nie wskazanie w uzasadnieniu postanowienia podstaw faktycznych rozstrzygnięcia w zakresie określenia terminu i warunków spłat przypadających na rzecz uczestnika postępowania.

Wnioskodawca zażądał uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I instancji i zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania przed Sądem II instancji.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 5 kwietnia 2013 r. wnioskodawca wskazał, iż jego intencją, która wynikała z treści uzasadnienia apelacji było żądanie odroczenia płatności kwoty zasądzonej pkt IV zaskarżonego postępowania na okres 3 lat.

W uzasadnieniu apelacji wnioskodawca podał, iż chociaż nie kwestionuje w apelacji sposobu zniesienia współwłasności, to czuje się zaskoczony tym, że Sąd I instancji przyznał mu nieruchomości w S. przy ul. (...) z obowiązkiem spłaty kwoty 82 500 zł., gdyż ani on, ani uczestnik o to nie wnosili. Wnioskodawca podkreślił, iż jego sytuacja majątkowa jest bardzo ciężka. Jedyne jego źródłem utrzymania jest wynagrodzenie za pracę. Wnioskodawca spłaca kredyt w wysokości 104 000 zł zaciągnięty na spłatę należności przysługującej jego byłej małżonce w związku z podziałem ich majątku wspólnego. Ze względu na ten fakt nie posiada na chwilę obecną zdolności kredytowej. Nie chce on również sprzedać nieruchomości w S.. Zamiar taki deklarował jedynie uczestnik postępowania. Sąd nie pytał się wnioskodawcy jaka jest jego sytuacja majątkowa, rodzinna i zdrowotna. Należy zauważyć, iż strony działały bez pełnomocników.

Wnioskodawca oświadczył, że w chwili obecnej ma świadomość tego, iż będzie musiał spłacić uczestnika postępowania, ale nie wyraża zgody na określony przez Sąd w sposób dowolny termin spłat. Jest w stanie dokonać spłat w dłuższym okresie, chociażby w terminie 3 lat.

Za niezrozumiałe i wadliwe wnioskodawca uznał rozstrzygnięcie Sądu z pkt V postanowienia, gdzie Sąd przyjął, iż skoro uczestnik postępowania poniósł na nieruchomości nr 1 nakłady w łącznej kwocie 3.275,11 zł, to uczestnik winien mu z tego tytułu zwrócić kwotę 1 987,37 zł. Tymczasem z podstawowych obliczeń wynika, iż połowa sumy 3 275,11 zł wynosi 1 637,55 zł.

Uczestnik T. S. zażądał oddalenia apelacji podnosząc, iż postępowanie wnioskodawcy zmierza do przedłużenia sprawy i odwleczenia zasądzonych spłat.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy częściowo była zasadna.

Na wstępie zwrócić uwagę należy, iż przedmiotem zaskarżenia przez wnioskodawcę jest pkt IV postanowienia z dnia 27 czerwca 2012 r., tj. w zakresie w jakim Sąd I instancji zasądził od wnioskodawcy Z. C. na rzecz uczestnika T. S. kwotę 82 500 zł tytułem spłaty przysługującego uczestnikowi udziału w majątku wspólnym i spadku po L. S. i określił termin jej płatności na 12 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, przy czym wnioskodawca zaskarżeniem objął również kwotę 82 500 zł., odnosząc, iż względy rachunkowe wskazują, że winna ona wynieść 82 250 zł. oraz pkt V postanowienia, tj. w zakresie zasądzenia od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania kwoty 1 987,54 zł tytułem zwrotu nakładów uczestnika na majątek opisany w pkt II.2.

Słuszny co do zasady jest pogląd wnioskodawcy, iż znosząc współwłasność Sąd winien się kierować przede wszystkim zgodnymi wnioskami uczestników postępowania działowego. Słusznie również Z. C. zwraca uwagę na to, że żaden z uczestników nie wniósł o przyznanie nieruchomości w S. przy ul. (...) wnioskodawcy. W takiej sytuacji Sąd I instancji winien w myśl art. 625 k.p.c. zarządzić sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji publicznej w trybie [art. 1066–1071 k.p.c.](#) (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2012 r. wydane w sprawie o sygn. akt II CSK 187/12 za (...) LEX nr 1267162).

Skoro jednak wnioskodawca nie skarży rozstrzygnięcia polegającego na przyznaniu tego składnika majątkowego swojej osobie, a poprzestaje na kwestionowaniu słuszności postanowienia w części odraczającej spłatę zasądzonej kwoty jedynie na 12 miesięcy, to zadaniem Sądu odwoławczego będzie prześledzenie motywów, którymi kierował się Sąd Rejonowy ferując takie rozstrzygnięcie.

Analiza uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wskazuje tylko na to, iż w ocenie Sądu I instancji rok czasu to okres dla wnioskodawcy wystarczający na zebranie kwoty 82 250 zł. Słusznym więc był zarzut wnioskodawcy, iż konkluzja taka nie była poprzedzona jakimikolwiek ustaleniami dotyczącymi jego sytuacji majątkowej czy rodzinnej. Nie można przy tym wymagać od wnioskodawcy, aby w sytuacji zgłaszania wniosków zawierających opis odmiennego sposobu działu spadku i zniesienia współwłasności, aniżeli w efekcie nastąpił, występował z inicjatywą dowodową wskazującą na jego zdolności płatnicze.

Mając na uwadze taką sytuację Sąd Okręgowy jako sąd meriti przeprowadził dowód z zeznań wnioskodawcy na okoliczność jego sytuacji materialnej i rodzinnej. Wynikiem tego postępowania był wniosek sprowadzający się do stwierdzenie, iż Z. C. jako osoba w wieku 58 lat, pracownik samorządowy z dochodami 2300 zł., obciążony obowiązkiem spłaty kredytu w kwocie ponad 100 000 zł. (rata miesięczna 800 zł.), obowiązkiem alimentacyjnym w wysokości 390 zł., nie byłby w stanie podolać obowiązkowi spłaty kwoty 82 250 zł. przez rok czasu, gdyż wiązało by się to z koniecznością dysponowania w skali miesiąca kwotą prawie 7 000 zł.

Sąd Najwyższy w uzasadnianiu postanowienia z dnia 12 kwietnia 2001 r. wydanego w sprawie II CKN 658/00 wyraził pogląd, który podziela Sąd odwoławczy w niniejszej sprawie, iż konstytucyjna zasada równej dla wszystkich współwłaścicieli ochrony prawnej własności i innych praw majątkowych (art. 64 ust. 2 Konstytucji) wyłącza - w wypadku znoszenia współwłasności - oznaczenie terminu i sposobu uiszczenia spłaty bez uwzględnienia uzasadnionego interesu dotychczasowego współwłaściciela uprawnionego do tej spłaty (OSNC 2001/12/179).

Mając na uwadze wyrażony pogląd i zapewnienia uczestnika, składane na rozprawie w dniu 4 lipca 2011 r. (k. 108) o posiadanych oszczędnościach, Sąd odwoławczy w trybie art. 386 § 1 k.p.c. i przy zastosowaniu normy wynikającej z art. 212 § 2 i 3 k.c. zmienił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim w części dotyczącej punktu IV w taki sposób, że zasądził od wnioskodawcy Z. C. na rzecz uczestnika T. S. kwotę 82 250 złotych tytułem dopłaty celem wyrównania udziału w spadku po L. S. płatną w terminie do dnia 5 kwietnia 2016r. wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności tej kwoty, zaś w pozostałym zakresie oddalił apelację.

Odroczenie płatności zasądzonej kwoty na czas do 3 lat pozwoli wnioskodawcy na zaplanowanie i praktyczną realizację nałożonego nań obowiązku, przy założeniu miesięcznego obciążenia jego budżetu dodatkową kwotą 2285 zł. Zmiana zaskarżonej części postanowienia pozwoliła jednocześnie na korektę kwoty opisanej w tym postanowieniu błędnie na 82 500 zł., co wynika wprost z różnicy w wartościach przysługujących uczestnikom praw do lokali (130 500 zł. - 48 250 zł.), a co było wynikiem oczywistego błędu rachunkowego Sądu I instancji.

Również błędem rachunkowym dotknięte były obliczenia Sądu Rejonowego związane z sumowaniem kosztów, które poniósł T. S. w związku z utrzymaniem nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...) zawarte w części uzasadnienia rozważań (str. 17), gdzie stwierdzono, iż uczestnik na ten cel wydał 3275,11 zł. Gdy tymczasem ze złożonych przez uczestnika rachunków i ich opisu w części uzasadnienia zawierającej ustalony przez Sąd I instancji stan faktyczny (str. 5) wynika, że uczestnik na ten cel wydatkował kwotę 3975,07zł., składającą się z: 504,97 złotych tytułem opłaty za energię elektryczną, 194,99 złotych tytułem opłat za wywóz śmieci i 3.275,11 złotych tytułem opłat za zużycie gazu. Apelację w tej części należało więc oddalić.

O kosztach postępowania apelacyjnego przeczono w trybie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. uznając, iż każdy z uczestników powinien pozostać przy kosztach przez siebie poniesionych, a zwłaszcza wnioskodawca, który co prawda poniósł koszty opłaty od apelacji, ale jednak uzyskał znaczną ulgą kosztem uprawnień uczestnika.